Sámediggi
• Ole Henrik Magga
Presidenta

P.b. 254
N-9520 GUOVDAGEAIDNU
Tlf.: 084 –56 253
Fax: 084 – 56 992

Guovdageaidnu 10.11. 1995

Skoltene i Norge
v/ leder Micit Ivanowitz
Boks 64
9540 TALVIK

På vegne av Sametinget takker jeg for brevet av 29, oktober då. I brevet blir det reist mange problemstillinger som jeg synes vi må arbeide videre med. Det angår delvis Samisk Kulturminneråds arbeid, men også Sametingets arbeid mer generelt.

Som De kjenner til er Kulturminnerådet en nyordning opprettet av Sametinget høsten 1994. Oppgavene til dette rådet er todelt. Det skal forestå forvaltningen av samiske kulturminner i henhold til lov om kulturminner med tilhørende forskrifter. Dernest skal det være et fagpolitisk råd for Sametinget og andre offentlige organer i samiske kulturminnevernspørsmål. I løpet av sin korte driftsperiode har Kulturminnerådet maktet å sette søkelyset på myndighetenes ansvar for vern og videreutvikling av samiske kulturminner og kulturmiljø. Jeg tror vi kan være enige om at dette har vært et forsømt område innen offentlig forvaltning. I sin rolle som ivaretager av samiske kulturminner har Kulturminnerådet fremmet forslag om fredning av Skoltebyen i Neiden. Hensikten med dette er ikke bare å beskytte kulturminnene iht. loven. Like viktig er Kulturminnerådets ønske om samtidig å styrke skoltesamene (østsamenes) kultur i Norge (Jeg bruker termene skolt, skoltesame og østsame noe om hverandre og håper det er akseptabelt). Kulturminnerådet har derfor påpekt at fredningsprosessen betinger deltagelse fra skoltesamene (østsamene) selv. Dette inviterer til nært samarbeid. Mitt inntrykk i det siste har vært at det er en dialog om disse ting i gang. Tross alt tror jeg jo at medlemmene i Kulturminnerådet har bedre forutsetninger til å forstå skoltesamene (østsamene) enn mange andre myndighetspersoner i dette land. Men jeg innser at en ennå nærmere kobling til interessene i Skoltebyen er ønskelig.

Når det så gjelder det videre perspektivet har jeg registrert at man kan være noe forbeholden til Sametingets engasjement i saker av den type som ovenfornevnte fredningssak representerer. Jeg har forståelse for dette. Jeg har selv allerede fra tidlig på 1980-tallet forsøkt å få til en dialog om bl. a. østsamiske rettighetsspørsmål. I 1984 la jeg fram saken for landsmøtet i den samiske organisasjon jeg da var leder av, og det ble gitt en enstemmig sterk støtte til østsamenes kamp for sine rettigheter. Det ble slått fast at det er en urett som er begått av myndighetene som har hatt som følge at østsamene gradvis er blitt fratatt sine rettigheter etter grensedragningen mot Russland og Finland. Saken er senere fulgt opp i Samerettsutvalget. Jeg håper det vil gi positive resultater når nå dette utvalget begynner å bli ferdig med sitt arbeid. Etter at Sametinget er blitt til, har jeg forsøkt å opprette kontakt og vi hadde, som du sikkert husker, en samtale hjemme hos meg i 1992. Jeg har også hatt kontakt med andre representanter for østsamene. Etter Deres brev nå synes jeg vi bør gå videre i drøftingen. Bl. a. kunne vi drøfte hvordan vi kunne få tatt hensyn til de momenter i fredningssaken som De nevner, nemlig premissene og skoltesamenes (østsamenes) muligheter for selv å være med på denne utviklingen. Dernest kunne man også forsøke å finne fram til en måte hvordan Sametinget kan forholde seg til saker ut over fredningssaken.

Formålet må være å trekke skoltesamene (østsamene) på bred basis inn i en slike overlegninger. Disse spørsmål er jeg beredt til å drøfte med Deres organisasjon for seg eller eventuelt sammen med andre representanter for skoltesamene i Norge. Jeg vil gjerne arbeide for å få skoltesamene i et nærmere samarbeid og medvirkning med Sametinget og dets organer, men under den forutsetning at de selv ønsker det. Håpet er jo at vi sammen kan stå sterkere. Jeg foreslår at vi snarest samles til drøftinger om dette slik at vi kan komme videre i konkret arbeid. Vi kunne f. eks. se på muligheten for en arbeidsgruppe som kan se nærmere på fredningssaken og eventuell også andre saker. Jeg er enig med Dem i at det er nødvendig med positiv og konstruktiv handling, men jeg og Sametinget er helt avhengig av hjelp fra bl. a. Deres organisasjon for å få til det.

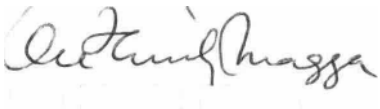

Ole Henrik Magga
sameting spresident

Kopi: Riksantikvaren, Oslo
NRK-Sámiradio, Kárásjohka Samisk
Kulturminneråd, Unjárga

NB! Skannet kopi – undertreket av Mikit for å fremheve utsagnene.